కబంధమాల

వాసు

శ్రావణ మాసం ఆ అగ్రహారాన్ని పచ్చ తోరణంగా మార్చింది.

కురవనా మానవా అనే అనుమానా వస్థలో ఉంది వాన- దాన్ని గురించి ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదు. పైపెచ్చు, నువ్వు కురిసినా మాకభ్యంతరం లేదన్నట్టు ధీమాగా ఎవరి పనులు వాళ్ళు చేసుకుపోతున్నారు.

ఆ వాడలోని ప్రతి గడపా పచ్చగా వుంది. ప్రతి ఇంటా పండుగ జరుపు కుంటు నట్టు, తలుపులు పూర్తిగా తెరుచుకుని నవ్వుతూ ఆహ్వానిస్తున్నాయి.

అదే అగ్రహారంలో ఓ పెంకుటిల్లుంది.

అది చాలావరకు కూలిపోయింది. మిగిలిన కొద్దిమేర 'వారంటివ్వకుండా ఏ క్షణానయినా కూలుతాను జాగ్రత్తని' బెదిరిస్తున్నట్టుంది. ఆ ఇంటికి ద్వారముంది, దానికి తలుపులున్నాయి.- కాని తలుపులకి గొళ్ళెం అవతలగాని ఇవతలగాని లేదు దాని అవసరం లేదు కూడా!

ఆ ఇంట్లో దీక్షితులు గారు, వారి అమ్మాయి సీత ఉంటున్నారు.

దీక్షితులుగారికి రమా రమి అరవై ఏళ్ళుంటాయి. అతను గొప్ప వేద పండితుడే గాక అంతకన్నా గొప్ప నష్ట జాతకుడు కూడా. అందుకనే అతని ఇరవయ్యో ఏట చూపు పోయింది. దాని తరువాత ఓ సారి తనిక్కీ విపరీతమైన జబ్బు చేసింది. అది రెండు నెలలుండి పోతూ పోతూ అతని మాటని కూడా తీసుకుపోయింది, ఇది చాలులే అనుకుని కొద్దిగా వదలి. అప్పటి నుండి దీక్షితులు గారు కొద్దిగా మాట్లాడ నారంభించారు- అదయినా అవసరమని ఆయనకనిపిస్తేనే! అదైనా కొన్నాళ్ళకి వాళ్ళావిడ ఓ బిడ్డని కని కన్నుమూసింది. నోరు మంచిది కనుక ఊరూ మంచిదైంది. అందుకే వాళ్ళింటి యజమాని అయిన షావుకారు "పంతులుగారూ మీరున్నంత కాలం ఉండండి" అని చెప్పేశాడు.

కటిక దరిద్రానికి ప్రతిరూపంగా కనిపించే ఆ తండ్రీకూతుళ్ళిద్దరూ దానికి నిర్వచనంగా కూడా నిలుస్తారు. అతనికి రెండే రెండు పంచెలున్నాయి. ఒకటి బాగా నలిగిపోయి గట్టిగా ముట్టుకున్నా, తడిపినా పోగులు పోగులుగా మారేలా ఉంటుంది. సాధ్యమైన ప్రతిచోటా కొద్దో గొప్పో చిరిగి, కుట్టబోయే సూది పంచెని మరీ చింపుతుందనే అనుమానం వచ్చేలా ఉంటుంది. సీతకి రెండే రెండు లంగా లున్నాయి. ఒకటి పిక్కలకి కొద్ది పైకి, రెండోది ఎంత పైకి కట్టినా ఇంకా పొడుగ్గానే ఉన్నట్టు అనిపించేదీనూ. రెండిటిమీద అతుకుల ఎంబ్రాయిడరీలు చాలా ఉన్నాయి. వాటిని చూడగానే అట్టే విచక్షణ అక్క-

ర్లేకుండా చెప్పగలిగే విషయం, అవి ఆ అమ్మాయికి ఎవరో ఇచ్చారన్న విషయం.

ఆ వాడకట్టు దయా దాక్షిణ్యాలమీదే రెంకు నీవులు ఒతుకతున్నాయి. పరానికీ అపరానికీ సీత అందరిళ్ళకి వెళ్ళి వంట పనుల్లోను ఇంటి పనుల్లోను సహాయపడు తుంటుంది. అక్కడి వాళ్ళందరూ ఏదో సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని బస్తావో

అరఒస్తావో ధాన్యం దీక్షితులు గారికి పంపుతుంటారు.

సీత పలక పుచ్చుకోవలసిన వయసు నుంచే పచ్చడి రుబ్బటం ప్రారంభించింది...

"కాళ్ళు కడుక్కోండి నాన్నా" అంది సీత వడ్డిస్తూ.

అలవాటుకనుక దీక్షితులుగారు మెల్లిగా అటుకేసి నడిచారు.

"ఇదుగో చెంబు" అంటూ నీళ్ళు ముంచి ఇచ్చింది సీత. ఆ చిల్లు చెంబునందుకుని అక్కడి పని ముగించుకుని మెల్లిగావచ్చి పీటని కాలితో తడిమి కూర్చున్నారు. పరిషణ నైవేద్యాలయ్యాక "ఏవిటమ్మా కూరిలా వుంది" అని అడిగారు.

"మరేనాన్న! పొట్లకాయకూర. మన పెరట్లో పాదుది."

అతని భోజనం అవుతూండగా

"సీతా! సీతా!" అంటూ లోనికొచ్చింది కావుడు. కావుడూ, సీత మంచి ఫ్రెండ్స్.

"ఎప్పుడొచ్చావే?" అడిగింది సీత.

"పొద్దున్నే. కులాసావా బాబాయి గారూ?"

"ఎవరూ! కావా! ఏవమ్మాయి అల్లుడు కూడా వచ్చాడా?"

"వారు రాలేదు బాబాయ్! నేనూ మా అత్తగారూ వచ్చాం"

"ఆహా...." అంటూ లేచి చేయి కడుక్కొని తన కుర్చీ మంచంలో కూరుకుపోయాడాయన.

"ఊ.. ఏమే! ఎలావుంది హైదరాబాదు?"

"ఏం హైదరాబాదో ఏవుటో! నాకైతే నచ్చలేదు. ఈ కబుర్లకేంగాని నీ పనవగానే అర్జంటుగా వచ్చెయ్"

"ఎందుకు?"

"తొక్కుడు బిళ్ళలాడ్డానికి, మొహం చూడు, మొహం! ఇదిగో ఇదే చెబుతున్నా ఎల్లుండి తొలి శ్రావణ మంగళవారం. నా తొలినోము.నువ్వందరిలా సాయంత్రంనిక్కి నిలిగి వస్తేకాదు. రేపు ఉదయంనుంచి నీ అడ్రస్సు మా ఇల్లే, అర్థమయిందా!"

"సరే చూద్దాంలే" తేలిగ్గా అనేసింది సీత.

"ఓహో! ఈ పప్పులు మన దగ్గర వుడకవు, రేపు వుదయానికల్లా మా ఇంట్లో వుండకపోతే చూడు?"

సీత మాట్లాడలేదు- అసలు విననట్టే ఉంది.

"ఏయ్ ఏమైందే నీకు ఇలా తయారయ్యావ్? హైదరాబాదునుంచి రాగానే ముందుగా నేనొచ్చింది నీదగ్గరకే. ఇంకా ఎవరింటికీ వెళ్ళలేదు, తెలుసా?" కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

"నేనేవన్నానే ఇప్పుడు?"

"నువ్విదివరకటిలా లేవు. చాలా మారి పోయావే!"

హైదరాబాదు వెళ్ళాక మతికాస్త పోయినట్టుంది నీకు"

"తెలివిగా మాట్లాడాననుకోకు! సరే పద!"

"ఎక్కడికి?"

"మా ఇంటికి."

"ఇప్పుడెందుకే?"

"మా అత్తగారు, ఆడపడుచు వచ్చారు చూద్దువుగాని"

"పెళ్ళిలో చూశానుగా!"

"అదివేరు."

"ఇప్పుడొద్దులే!"

"సీతా పెళ్ళయిందని నన్ను పరాయి దానిలా చూస్తావా?"

"అవేం మాటలే?"

"లేకపోతే ఏవిటే! రా" అంటూ చేయి పట్టి లాగింది.

"మళ్ళీ వస్తానన్నా నా!" అంటూ విడి పించుకుంది సీత.

"చూడండి బాబాయ్, మా ఇంటికి రమ్మంటుంటే రావటంలేదు సీత."

"అదేవిటమ్మాయి" అన్నారు దీక్షితులు గారు మంచంలోనే.

"ఇంట్లో పనుంది నాన్నా"

"అన్నీ అబద్ధాలే!"

భిక్షాటన నిషేధం!

"పోనీ వెళ్ళకూడదమ్మా"

"ఎల్లుండి నాన్నా నోము"

"సరే అయితే ఇప్పుడు రానక్కర్లేదు కాని రేపు—రేపు సాయంత్రానికైనా రాకపోతే చూడు. బాబాయిగారూ మీసీత చాలా మారిపోయింది. నాతో ఇదివరకటిలా ఉండటంలేదు. రేపుదాన్ని మా ఇంటికి పంపే బాధ్యత మీదే! లేకపోతే...... ......" మాట పూర్తవకుండా పడ్పింది ఫోను. "వస్తా" వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోయింది కాంపుకు.

"అదేవిటి సీతా అలా చేశావు? పాపం పుట్టింటికొచ్చిన ఆడపిల్లని అలా ఏడిపించొచ్చా?"

సీత కళ్ళలోంచి కూడా నీరు కారుతూనే ఉంది అది ఆయనకు కనిపించదు.

"కజ్జాలకీ మాట పట్టింపులకిది సమయం కాదు వెళ్ళి ఓదార్చిరా!"

"ఇంకా వంటిల్లు కడగలేదు నాన్నా"

"సరేలే వీలు చూసుకుని వెళ్ళు. రేపు మాత్రం తప్పకుండా వెళ్ళు. లేకపోతే బాధపడుతుంది."

సీతనుంచి జవాబు రాలేదు.

"సీతా!"

"ఊఁ. .."

"అసలేమైంది మీ ఇద్దరికీ దెబ్బలాడుకున్నారా?"

"లేదు"

"మరి రేపు వెళతావా?"

జవాబు లేదు.

"వెళ్ళకపోతే బావుండదు"

"నాకూ వెళ్ళాలనే వుంది నాన్నా!"

"మరింకేం?"

"కానీ వెళ్ళను."

"సీతా ఏవిటి నువ్వనేది?"

"వాళ్ళింటికి నేను వెళ్ళలేను అదేమనుకున్నా సరే!"

"చూడమ్మా తొలిసారి నోము నోచుకుంటోంది. వెళ్ళకపోతే బావుంటుందా?"

"అయినా వెళ్ళను"

"దీక్షితులుగారి మాట కాదనటం సీతకదే మొదటిసారి. అందుకే ఆయన కొద్దిగా షాక్ తిన్నారు.

"అమ్మాయ్! నీమనసులో ఏముందో చెప్పమ్మా?"

అప్పటివరకూ దాచుకున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేక "నాన్నా" అంటూ పెద్దగా ఏడుస్తూ లోపలికెళ్ళింది.

"సీతా! అమ్మాయ్ సీతా?", అంటూ తడబడుతూ లోపలికెళ్ళి సీతని తన చేతుల్లోకి తీసుకుని-

"ఏవిటి సీతా ఏవయ్యింది? చెప్పమ్మా"

"నాన్నా నేను పేరంటానికి వెళ్ళను"

"నీకంత కష్టంగా వుంటే వద్దు తల్లీ, వెళ్ళకు. కానీ ఎందుకో చెప్పమ్మా?"

సీత జవాబు చెపుదామనుకున్నా కడుపులోని దుఃఖం నోట్లోని మాటకన్నా ముందు ఏడుపునే పంపించింది. దానితో దీక్షితులుగారి కంగారు మరికొద్ది ఎక్కువయ్యింది. ఏదాలని కూడదీసుకుని కారణం చెప్పింది సీత.

ఆ జవాబు వినగానే అతనికి తల తిరిగిపోయింది, కాళ్ళ క్రింద భూమి అదిరినట్టయింది. ఏమీ అనకుండా తన మంచంలోకొచ్చి పడ్డారు.

అతనికి కళ్ళులేవు, కానీ కన్నీళ్ళున్నాయి. అందుకే అవి కసిగా కారసాగాయి.

లోపల సీత కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తోంది

సీత అన్న మాటలు అతని నర నరాల్లో విద్యుచ్ఛక్తికన్నా వేగంగా పరుగులెత్తుతున్నాయి.

"వోణి లేదు నాన్నా!!"

తన కూతురుకి వోణీ వేసుకునే వయసొచ్చిందని తనింతవరకూ తలచనేలేదు!!

అతని సిగ్గు, భయము, అభిమానము అన్నీ కలిగాయి. తాము దారిద్ర్యంలో ఉన్నామన్న సంగతి ఇదివరకు తెలిసినా ఎంతటి నికృష్టమైన పరిస్థితుల్లో ఉన్నారో ఇప్పుడే అర్థమయిందతనికి.

ఏ దేవుడి వద్దనయినా తనకి వరం కోరుకునే అవకాశం వస్తే, తన కూతురుకి వోణీ గురించి, ఇకముందెప్పుడూ కూడా ఏ తండ్రీకూతుళ్ళకి ఇలాంటి దుస్సంఘటన తారసపడరాదని కోరుకుంటా' ననుకున్నాడు.

అతని కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి.

వయసొచ్చిన పిల్లకు వోణి కోరిక కాదు, అత్యవసరం, అనివార్యం అయిన వస్తువు అన్న ఆలోచన ఎన్నడూ రానందుకు తనను తాను ద్వేషించుకున్నాడు.

'ఈ ఇంట్లో తిరిగే సీత అనే అమ్మాయిని నువ్వు తండ్రివిరా?' అని బాధ్యత అతప వీపున ఛెళ్ళున కొట్టినట్టయింది. ఈ విరకియం ఇన్నాళ్ళు సీత చెప్పకపోవటం నేఇది కాదు (అయినా ఆ పిల్ల అవసరాలు వాకివరకతను ఏం తీర్చాడనీ) కానీ తనూఅను రాకపోవటమే ఘోరం—అని పదే పదే

కొని చిన్న పిల్లాడిలా ఏడ్చాడోసారి. క,

ఆయన దుఃఖించడం భరించ లేన రాముడిచేత మరోసారి తిరస్కరింప బడిం జానకిని తనలో చేర్చుకున్న భూదేవిలా నిద్రాదేవత అతన్ని పూర్తిగా శాంతపరచింది.

సీత మాత్రం ఓ మూల గోడకానుకుని తండ్రిని బాధ పెట్టినందుకు తల పట్టుకూర్చుంది.

మూడయ్యేసరికి దీక్షితులు గారికి తెలివొచ్చింది.

"అమ్మాయ్" అని ఏదో అడగబోయి మరోటేదో గుర్తుకొచ్చి ముడుచుకుపోయాడతను. మెల్లిగా వీధరుగుమీదికెళ్ళి కూర్చున్నారు. తన కళ్ళు చెమ్మగా చెమ్మగా ఉన్నాయన్న సంగతి గ్రహించినా తుడుచుకోలేదు- అందుక్కారణం తుండుగుడ్డా, ధైర్యమూ, అవసరమూ మూడూ లేకపోవటమే!

మళ్ళీ అదే ఆలోచన-

'వోణీ'

తనమ్మాయికీ, తన ఏకైక సంతానానికీ, తల్లిలేని పిల్లకి, వయసొచ్చిన కన్నెకు— వోణీ లేదు.

అది లేనిదే ఆ అమ్మాయి బయటకి

వెళ్ళలేదు.

బయటి వాళ్ళొచ్చినా చూడ్డానికి బావుండదు.

ఇలా తన అవసరాన్ని నెమరువేసుకుంటూ, తన నిస్సహాయతకి సిగ్గుపడుతూ పరి పరి విధాల ఆలోచిస్తున్నారు-

"పంతులుగారూ!" అని మూడోసారి పిలిచాడు మునసబు.

"ఎవరు-మునసబుగారా?" కొద్ది తెప్పరిల్లి అడిగాడతను.

"ఆ....! ఏవిటి అలా ఉన్నారు?"

తనకళ్ళు సాక్ష్యమిస్తున్నా "బాగానే ఉన్నానే" అన్నారతను.

"రేపు పెద్దరాజుగారి షష్టిపూర్తి"

"సంతోషం"

"రేపతను ఎవరయినా మంచి వేదపండితుణ్ని సన్మానించా లనుకుంటున్నారు. అందరికీ మీరే మెదిలారు. అంచేతమిమ్మల్ని రేపు ఉదయం వారు సన్మానించబోతున్నారు! ఇదే ఆహ్వానంగా భావించి వారిని ఆశీర్వదించడానికి తప్పక రావాలి. ఇది చెప్పడానికిగాను నన్ను పంపారు."

దీక్షితులుగారు దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయారు.

"అదేవిటి పంతులుగారూ!"

"నాకు సన్మానం చెయ్యకపోయినా ఫర్వాలేదు. ఓ రెండు వోణీలు- పాతవయినాసరే ఇప్పిస్తే........" దుఃఖం వాక్యాన్ని పూర్తి చెయ్యనివ్వలేదు.

"భలేవారండి-మీరే ఇలా అయితే ఎలా? మీకు పట్టుచాపు శాలువాతో బాటు నూటపదహార్లు చదివించా లనుకున్నారు రాజుగారు, ఆ డబ్బుతో కావలసినన్ని కొనుక్కోవచ్చు"

"ఎల్లుండి అమ్మాయి పేరంటానికి వెళ్ళాలి"

"ఎల్లుండికదా! నేనిప్పుడే వెళుతూ వెళుతూ షావుకారు గారికి ఓ నాలుగోణీలు పురమాయిస్తాను. రేపొచ్చేప్పుడు తెచ్చుకోవచ్చు"

"చాలా సంతోషం నాయనా" అంటూ కృతజ్ఞతతో ముకుచుకుపోయారాయన.

మంగళవారంనాడు—

"ఏమే సీతాలూ! వోణీ చక్కగావుంది. షావుకారు దగ్గరిదేనా?" అన్నారు భ్రమరాంబగారు తన కాళ్ళకి పసుపు రాస్తున్న సీత కొత్త వోణీనుద్దేశించి.

"మరేనండి—నాన్న గారు నిన్ననే తెచ్చారు"

"చాలా బావుందే-నువ్వు వేసుకున్నందుకు దాని 'ందం పెరిగింది" అని సర్టిఫికెట్ ఇచ్చారు మీనాక్షమ్మగారు.

"అప్పుడే పెళ్ళి కళొచ్చేసిందే సీతాలుకి. ఏమే మీదటికి మీ ఇంటికి వాయనానికి పిలుస్తావా?" అన్నారు సుందరమ్మగారు. హుందాగా.

నోము కాముద్దయినా హడావుడంతా సీతదే!

వచ్చిన పేరంటాళ్ళందరూ సీతని, సీత వేసుకున్న వోణీని చూడసాగారు- సీత ఇంతచక్కటి వోణి వేసుకుందేమా అని కాదు, సీతకి వోణి ఎంత చక్కగా అమిరిందీ అని.

"నాన్నా! ఫలహారానికొస్తారా!" అన్న సీత పిలుపుతో ఈ లోకానికొచ్చి తన మనోవేగానికి నవ్వుకుని లోనికెళ్ళారు.

"సుందరమ్మగారు పనసపండు పంపారు ఈ పూటకి........" అంటూ నాన్చింది సీత.

"అలాగే" అని లోనకెళ్ళి సన్మానం గురించి అంతా చెప్పారతను.

ఆ రాత్రంతా వోణీ ఎలా వేసుకుంటే బావుంటుందో అని సీత ఊహిస్తోంది—

సుందరమ్మగారమ్మాయికి వోణీ వేసుకోవటం వల్ల కొత్త అందం కలిగిందన్న నిజాన్ని మరోసారి గుర్తు చేసుకుంది సీత.

ప్రపంచమంతా సస్య సంపదలతోనూ, ఖనిజలవణ, ఓషధీ, వనస్పతులతోనూ లాభించినట్లు తలంచారు దీక్షితులుగారు.

ఇంకా తెల్లారలేదని ఇద్దరూ విసుక్కు

రచనలకు ఆహ్వానము

శ్రీరస్తు   శుభమస్తు

దీపావళి ప్రత్యేక సంచికకు సుముహూర్తము నిశ్చయించితిమి గాన, రచయిత(త్రు)లెల్లరు తమ రచనలు (12 అరఠావులకు యొక ప్రక్కే) పంపి, సమ్మానందింపజేయ ప్రార్థన

శుభం భూయాత్

ఇట్లు

న్నారు చాలా సార్లు.

తెల్లవారింది రోజూలాగానే!

కానీ దీక్షితులుగారికి మాత్రం ఆ ఉదయం ఐరావతంలా తెల్లగానూ, గున్న మావి తొలి చిగురులా లేతగానూ, ఉల్లాసంగానూ, ఉత్సాహంగానూ ఉంది.

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, ఆంగ్ల సాహిత్యం లోని యుటోపియాలో ఉన్నట్లు భావించారు వారిరువురు

ఈ మార్పుకు కారణం తమ మనః ప్రవృత్తే గాని ప్రాపంచిక ధర్మాల్లోని మార్పు కాదనే విషయం దీక్షితులుగారికి బొత్తిగా తట్టలేదు

దీక్షితులు గారు పూజ ముగించుకున్నారు.

"అమ్మాయ్ వాళ్ళగంగని పిలుస్తావా."

"అలాగే నాన్న" అంటూ చెంగున ఎయిటుం దొమతీసి గంగని వెంటబెట్టుకుని వచ్చింది.

"నాన్నా గంగ వచ్చింది"

"గంగా నన్ను పెద్దరాజుగారి ఇంటికి తీసుకెళ్ళమ్మా"

"అలాగే తాతగారూ రండి" అంటూ అతని చెయ్యి పట్టుకుంది పదేళ్ళ గంగ.

"వెళ్ళొస్తానమ్మా"

"మంచిదినాన్నా" అంటూ సాగనంపింది సీత.

మెల్లిగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ నడవ సాగారిద్దరూ.

అతనికి పైగుడ్డ లేదు- అయినా దాన్ని

గురించి పట్టించుకున్నట్టు లేదతన్ని యజ్ఞోప వీతం—'నిన్ను సదా సేవిస్తాను ప్రభూ' అని వినయంగా ఒప్పుకుంటున్నట్టు అతని ఒంటిన్ని జాగ్రత్తగా అంటి పెట్టుకుని ఉంది. జుట్టు పూర్తిగా ఊడిపోయిన అతని తల సకల విద్యా పరిపక్వతను చాటుతూంది.

అతని నుదిటిమీది బొట్టు నియమాన్నీ నిష్టనీ నిర్మోహమాటంగా చెబుతు oది, అతని నడక బ్రాహ్మణ్యాన్ని ఒలకబోస్తూ శాస్త్రీయంగా ఉంది.

అతని ఆలోచనల్లో రాజు, సన్మానం, పేరంటం, మునసబు, ఇవేవీ మెదలటంలేదు. అతని మస్తిష్కాన్నావహించిన మహత్తరమైన వస్తువు-వోణీ!

ఎలాంటి వోణీ అయితే సీతకి నప్పుతుంది, సీతకి నప్పాలి అంటే వోణీ ఎలా వుండాలి? సీత వాళ్ళమ్మనే పోలిందని అందరూ అంటుంటారు. అంటే చాలా తెల్లగా వుంటుందన్న మాట. అయితే సీతకి ముదురాకుపచ్చో, ఎర్రటి ఎరుపో, నెమలి కంఠం రంగో అయితే బాగా నప్పుతాయి అన్నమాట.

ఆ ఇద్దరూ ఇంకా నడుస్తూనే ఉన్నారు, వాళ్ళ గమ్యం అడుగడుక్కీ దగ్గరవుతోంది. ఆదుర్దాని దాచుకోలేని దీక్షితులుగారు ఆలోచనల్నాపి,

"ఏమే గంగా ఎక్కడున్నాం?" అని అడిగారు.

"మన వీధి చివర్లో ఉన్నాం తాతగారూ" అంటూ మలుపు తిరిగింది గంగ.

"చిన్నవీధి దాటామా?"

"ఈవంకొచ్చామండీ" అంది గంగ.

ఇంకెంత దీని తరవాతే రాజుల వీధి.

దీక్షితులుగారి హృదయం ఊగిపోతోంది.

ముదిరిన వయసు, ఉడిగిన ఓపిక ఒప్పుకోకపోయినా అతని మనస్సు మాత్రం కాలి అడుగుల్ని కొద్దివేగంగా కదపసాగింది. అతని ఆలోచనలు ఇంకా వేగంగా ఎక్కడెక్కడికో పోసాగాయి.

రాజులవీధి వచ్చేసిందన్న సంగతి చెప్పకపోయినా అతనికి తెలిసి పోయింది. అతని మనో వేగానికి రాజీ కుదరటంలేదు.

పెద్దరాజుగారి భవంతి గంగ చూపుకి ఆనుతోంది.

చూపు లేని దీక్షితులుగ్గార్లు అక్కడి వాతావరణాన్నూహిస్తున్నారు.

పెద్దరాజుగారి ఇల్లు కోలాహలంగానూ, హడావుడిగానూ వుంది. ఇంటినిండా జనం. ఇల్లంతా పచ్చగా ఉంది. పచ్చటి మావిడి తోరణాలు పందిరిని మరీ శోభనప్రాయంగా మార్చాయి.

గంగ లేకపోయినా నేరుగా పందిట్లోకి కెళ్ళేలా ఉన్నారు దీక్షితులుగారు.

గంగ మాత్రం అతని ఇంద్రియ వైకల్యానికి జాలిపడి తొందర పడొద్దని వారిస్తున్నట్టు అతని చెయ్యి పట్టుకుంది-అందుకే గంగ ఓ అడుగు వెనక్కుంది.

నాలుగిళ్ళు దాటితే రాజగారి భవంతి.

వాళ్ళిద్దరూ అక్కడుండగా పందిట్లోంచి రాజుగారి జోడెడ్ల బండి ప్రభంజనంలా బయటకురికింది. బండికీ దాన్ని కట్టిన కోడెడ్లకి నిండా గంటలున్నాయి. అందుకే ఆ బండి కదిలితేచాలు, గణగణ మని గంటలు మ్రోగుతాయి.

ఆ బండి అతి వేగంగా బయట పడింది. కనుక దాని గంటల గణ గణ ధ్వని యముని మహిషపు లోహఘంటల్ని సవాలు చేస్తున్నట్టుగా మ్రోగి, జవాబు లేదహో అని వెర్రిగా అరుస్తున్నట్టుగా మారుమోగసాగాయి.

దీక్షితులు గారికి ఆ బండిలో ఎవరున్నారో తెలీదు.

గంగకి అందులో పెద్దరాజుగారు ఎందుకున్నారో తెలీదు.

బండితోలే వాడికి గుండెపోటుతో కింద పడిపోయిన పెద్ద రాజుగారిని ఆస్పత్రికి తీసుకెళుతున్నానే తప్ప, పెద్దరాజుగారు శవం అయిపోతున్న సంగతి తెలీదు.